

Infavsta & Rebus Hvmanis Infesta Ivstorvm Fvnera

Infausta et rebus humanis infesta iustorum funera

[Gotha]

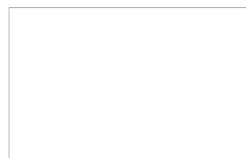
Vockerodt, Gottfried

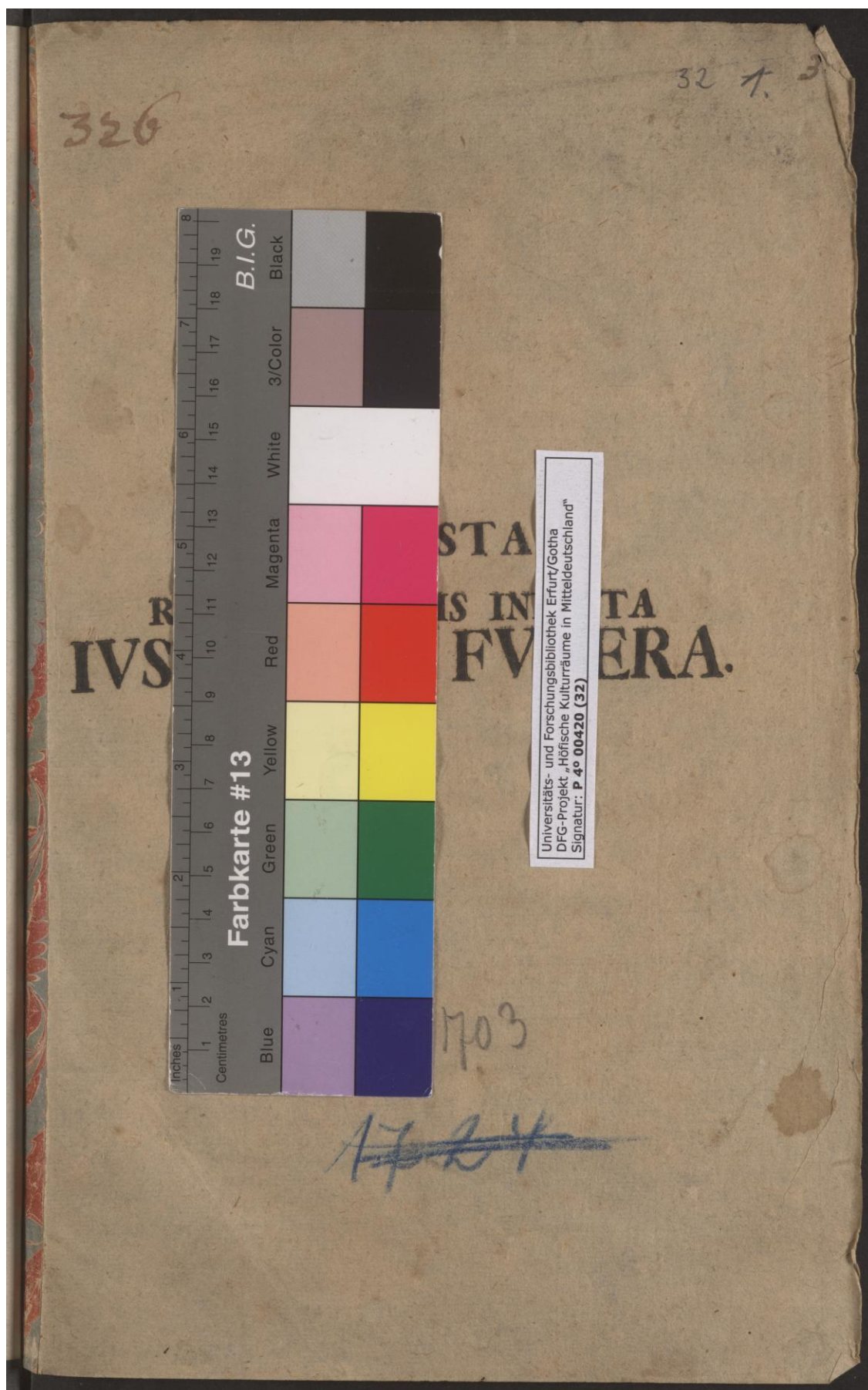
P 4° 00420 (32)

https://dhb.thulb.uni-jena.de/receive/ufb_cbu_00000823

urn:nbn:de:urmel-35144772-faf7-4a39-893c-97bdf779be834-00000949-12

Lizenz: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

urn:nbn:de:urmel-35144772-faf7-4a39-893c-97bdf779be834-00000949-12

326

32 7. 3

INFAVSTA
&
REBVS HVMANIS INFESTA
IVSTORVM FVNERA.

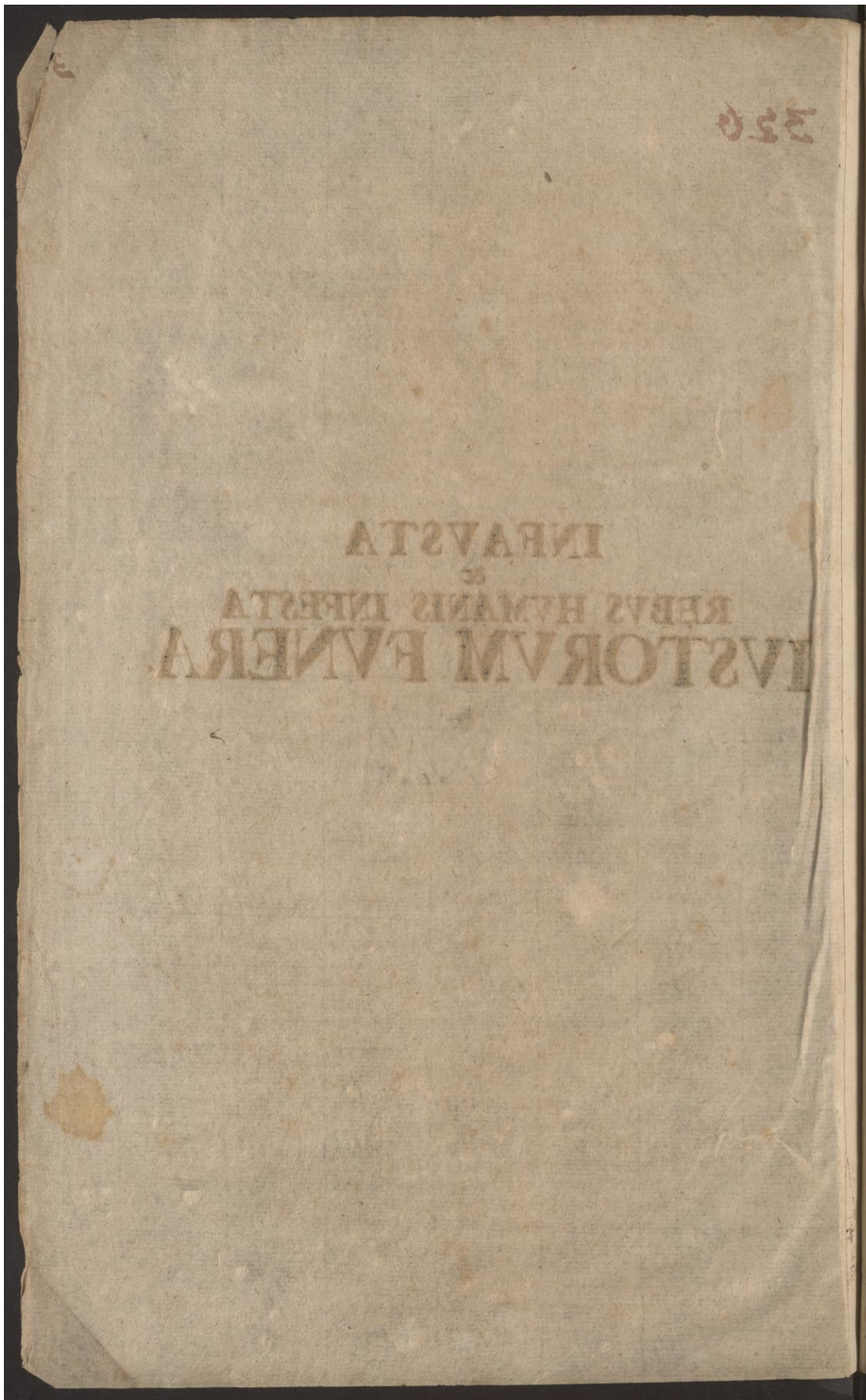
1703

~~1724~~

urn:nbn:de:urmel-35144772-faf7-4a39-893c-97bdf779be834-00000949-26

Seite 3 von 10

Bild: 2

urn:nbn:de:urmel-35144772-faf7-4a39-893c-97bdf779be834-00000949-38

Denfata IVSTORVM funera,
in regia Fridericiana,
infantium nimirum puerorum puellarumque incunabula,
versa in toros ferales,
lachrymabilem tenerarum animarum messem, a proxima frugum messe,
quotquot spectatis ciues, hospites!
quotquot auditis, exteri!
facite, quod fieri vulgo negat sacer vates:
quod facere par est de publica rerum inclinatione sollicitos;
PERCIPITE CORDE!

Accipite
infausta temporum vestrorum omina:
funesta reipublicæ, præmatura innocentis ætatis fata!
nunc maxime,
ex quo vexatis pauperum priuatorumque hominum tabernis
regias mors pulsât turrets,
ac inter tam crebra IVSTORVM funera spectata ad vltimum sunt
DVO DOMINICA.

Scilicet
SERENISSIMVS IUVENTVTIS PRINCEPS,
CAROLVS FRIDERICVS,
SERENISSIMI FRIDERICI
DVCIS SAXONIÆ, IVLIÆ, CLIVIÆ ET MONTIVM,
NEC NON ANGLIÆ ET WESTPHALIÆ,
LANDGRAVII THVRINGIÆ, MARCHIONIS MISNIÆ,
PRINCIPIS COMITIS HENNEBERGÆ, COMITIS MARCÆ ET RAVENSBERGÆ,
DOMINI RAVENSTEINI ET TONNÆ,
PRINCIPIS ET DOMINI NOSTRI CLEMENTISSIMI,

&
SERENISSIMÆ MAGDALENÆ AVGVSTÆ,

DVCIS SAXONIÆ,
PRINCIPIS ANHALTINÆ, COMITIS ASCANIÆ,
DOMINÆ SERVESTÆ, BERENBVIRGI, IEVERÆ ET KNIPHVSII;
PRINCIPIS ET DOMINÆ NOSTRÆ CLEMENTISSIMÆ,
filius natu minimus,
CIS 19CCII. SEPT. XX. hanc vitam ingressus,
inter blandissima eximia, & sua fortuna dignæ, indolis, speique magnæ documenta,
quorum ista ætas capax est.

CIS 19CCIII. NOVEMBR. XXI. papulis extinctus;
ac, quod ELVS mortale fuit, NOVEMBR. XXIII. auito monumento illatum,
solennique cerimonia, eodem & postero die, dedicatum est.

SERENISSIMA SOPHIA,

EORVNDem SERENISSIMORVM PARENTVM

proles exoptatissima,
primum caritatis fideique coniugialis pignus desideratissimum,
nata CIS 19C. 111C. MAI XXX.

nacta corporis emendatissimi speciem pulcherrimam,
& hac pulchriora animi ornamenta,
post illustria, ac ætate sexuque maiora specimina

optimæ mentis,
generosæ indolis,
animi religiosi,

ingenii litteratum capacis, maxime sanctiorum,
& harum disciplina accens, propositi sanctissimi,

dum

dum sub exemplo PATERNÆ MATERNÆQUE pietatis & virtutis,
 inter auitas HEROINARVM SAXONICARVM imagines,
 ad harum decus, & spes maximas lætissime adolefcebat,
 singulari & admirando in ista ætate exemplo,
 parata ad morbum & mortem ante valetudinis tentationem,
 & ad huius certamen verbo diuino præparata,
 eodem oppressa malo, quod SERENISSIMVM FRATREM, paucis ante diebus, interemerat,
 quamuis integra, & nunquam ægrotatione tentata natura,
 adiuta præterea medicamentis, deliberatissime datis,
 aduersus vim & grauitatem morbi maxime contenderet;
 sub aspredinis eruptionem,
 emicantibus iam tum obscuris varorum vestigiis; sed fallacibus & inconstantibus,
 cum concepta hæc verba, mirabili animi vocisque constantia, pronunciaffet,
SE SE MANVI DEI PATRIS, FILII ET SPIRITVS SANCTI PERMITTERE,
 curatisque precationibus SERENISSIMORVM PARENTVM,
 nec non maxime reuerendorum antistitum sacrorum palatinorum
 religiosissime EIDEM esset commendata, cui se permiserat,
 CIO DCCCIII. NOVEMBR. XXIX. decessit;
 funerique EIVS DECEMBRIS IV. & V. iusta sunt facta.
 Ita priuatum ciuium Góthanorum luctum
 asperat; an obruit, & obliterat publicus,
 instar ingentis doloris,
 qui totum peruadendo corpus, & vrgendo omnes partes,
 facit, vt hebescat, & remittatis sensus acerbior,
 qui antea partes vrebat singulas?
 Certe inter parentandum lachrymæ locutæ sunt,
 quis ciuium in tristes PRINCIPIS sui casus esset animus?
 Et par est, patientius ferre domesticam orbitatem
 vocatos in societatem luctus DOMINICI;
 nec tam dolenter requirere familiæ suæ pignora,
 quam subducta oculis, desiderijs & spei posteritatis
CAPITA CARISSIMA,
 amorem & dulce decus ciuitatis vniuersæ,
 reipublicæ aliquando, & religionis opportunum præsidium,
 maximumque ornamentum;
 pro quibus redimendis, si ita contingeret,
 reuocandisque in vitam, si vellent beati,
 & asserendis vsui posterorum, si hi mererentur,
 nullum bonis ciuibus pretium tantum, tamque carum videtur,
 nec grauis reliquorum, quæ lues residua fecit, pignorum iactura.
 Etenim
 repentina illa SERENISSIMÆ SAXONICORVM DVCVM DOMVI illata clades
 eo actiores cordatis infert morsus,
 quo plures affert causas non modo dolendi & lugendi;
 sed timendi etiam, & suspicandi.
 Istud intelligent,
 qui in percipienda, & recte æstimanda IVSTORVM morte non sunt vecordes:
 qui non stupent ad sensum publicæ rerum conuersionis, maximæque inclinationis,
 non amplius impendentis; sed incumbentis & ingrauescentis.
 Adeo
 quoties innocentis priuati hominis funus videmus,
 toties cogitandum est, imminutas voces
 flectentes in sensum vitiis nostris NVMEN,
 ac remorantes supplicia, malis moribus debita,
 & male agendi contumacia prouocata.
 Quot extinguuntur infantes, tot intercidunt apud Deum parcendi respectus:
 tot simul auferuntur ignoscendi & indulgendi causæ.

Quenim extingui videntur, subducuntur.
 sicut vitis præsentibus; ita venientibus malis, morte grauioribus:
 quæ sane eo cumulatus ingruunt,
 quo magis defunt, qui ea non meruerunt.
 Quid autem non suspicandum & formidandum est,
 si illi non seruantur amplius, per quos alios seruat Deus:
 si culmina rerum ruunt, & Deo proxima potestates trahuntur in casum:
 si suis nudantur præfidiis, quialii debent esse præsidio:
 quibus solenne est, publicæ inclinationi occurrere,
 ruinæ se opponere,
 casibus omnibus exponere,
 labentibus supponere manum,
 sublapfa referte:
 si morte nimirum rapiuntur immatura,
 vnde populi præsentis & futuri vita, res spesque pendent?
 Quid? si istud PRINCIPALI SAXONVM FAMILIÆ accidit:
 quæ, ex quo subiecta est OCCIDENTIS imperii maiestati,
 & pro maiestate propria & auita,
 CHRISTIANÆ religionis nomen, cum ciuili libertate, suscepit,
 a mille pene annis, nunquam non interfuit summæ rerum humanarum,
 publicisque temporum vicissitudinibus intercessit;
 nonnunquam præfuit:
 præterea ex se dedit, qui a uulgis a corpore partibus summa potestate præessent:
 quam summus rerum arbiter, ex dominabus Europæ gentibus,
 ad hoc videtur delegisse,
 vt ex ea solida & perpetua essent IMPERII GERMANICI fulcra:
 vt essent vltimis temporibus, quorum virtute, fide, autoritate
 publica & ciuium salus ac incolumitas sustineretur?
 Quid? si ERNESTINÆ DOMVI talia contingunt,
 hospita instaurata religionis antiquæ,
 patronæ veritatis,
 vindici libertatis?
 Quid? si PII ERNESTI posteris,
 auito exemplo, & domesticis institutis
 obstrictis, formatis, conformatisque
 ad præstandam IMPERII GERMANICI maiestati fidem,
 libertati prouidentiam,
 ciuibz iustitiam,
 & prouidentissime legibus publicis constitutam religionis purioris disciplinam,
 quæque ab hac in ciues proficisci solent, bona & opportunitates exoptatissimas?
 Nihil certe vident, qui non vident,
 quid ex crebris SERENISSIMÆ SAXONICÆ DOMVS funeribus metuendum sit
 religioni, libertati & saluti ciuium?
 Procul sint voces,
 damnantes numerosam regnantium sobolem,
 grauemque reipublicæ temere eam arguentes!
 Imperitorum est, ita sciscere de re publica.
 Deserto orbitate regno quid est miserius?
 Recognoscenti, ex omni æuo, rerum publicarum fata non est obscurum,
 melius illas se habere, si diuidantur inter plures hæredes legitimos,
 quam si lacerentur, & dissipentur pro raptorum libidine & potentia:
 nec opes æque & magnos exercitus munire imperia,
 quam certos imperantium successores.
 Ista dominationis subsidia cupide amplexus Augustus Imp.
 nepotes, nondum posita puerili prætexa,
 principes iuuentutis iussit appellari;
 & quo pluribus munimentis insisteret,
 integra etiam dum domo sua,
 priuignos imperatoris nominibus auxit.

Ira

Ita Tiberius Caio inculcat,
 periculofam effe imperantibus folitudinem,
 Et
 quid ad tuendum IMPERII GERMANICI ftatum cogitari poteft aptius,
 quam PRINCIPALIVM familiarum perpetuitas fecunda?
 quid, fi concordia adfit, erit ad retinendam libertatem expeditius?
 quid opportunius ad fuftinendam, profligandamque externorum hoftium vim,
 excludendas infidias, fpec improbas elidendas?
 quid denique conuenientius ad ornanda pacis tempora,
 rem publicam ordinandam,
 ad ftabiliendam falutaribus legibus ciuilis honeftatis & pietatis difciplinam?
 SERENISSIMA SAXONICA GENTE
 ficut vix in Germania fecundior; ita nullius in imperium, ciuesque fuos clariora extant
 ftudia, beneficia, facta.
 Nihil tutius erat IMPERIO GERMANICO:
 nihil ex eo tempore florentius & pacatius his terris,
 quo floruerunt SERENISSIMÆ DOMVS capita,
 fuæ quifque gentis conditor,
 ERNESTVS, ELECTOR, ET ALBERTVS:
 ille belli artibus, de ciuibus & IMPERIO
 optime meriti, & bene merendi pofteris exempla.
 HIC
 afflicto IMPERII ftatu,
 succurrens ftrenue, laborantibus varie, IMPERATORIBVS,
 arcta fanguinis propinquitate fibi coniunctis,
 FRIDERICO III. AVVNCULO, & MAXIMILIANO CONSOBRINO SVO,
 &, ob infignia merita, MANVS IMPERII DEXTERA appellatus,
 dum Auftriacæ domus rebelles ciues, Imperiique hoftes,
 Boemos, Hungaros, Polonos, Gallos, Burgundos, Belgas, maxime Frifios,
 compellebat, & ab Imperii finibus submouebat,
 autoritate, virtute, armis, fumtuque interdum proprio;
 ILLE
 fubiectum fibi, filiisque fuïs, fummis in Germania præfulibus, populum pacare,
 lapfam temporum vitio ciuilem difciplinam inftaurare,
 nondum adhuc conftitutam, & reuocatam fatis a præfca barbarie,
 legibus formare curatiffimis,
 parendi neceffitatem honeftioribus etiam ciuibus & nobilibus imponere,
 vel recta faciendi adimere aliis verecundiam faciendo recta, & aliis imperata?
 Ex his inftitutis
 proh! quam effloruerunt hæ interiores Germaniæ partes,
 inter plures quamuis pofteros diuifæ?
 Qui cum veftigiis maiorum infifterent,
 faluti publicæ vnice velificando,
 & pro hac nullum recufando laborem, nullis fumtibus parcendo,
 diuinum illud munus, quo recreanda erat Europa vniuerfa,
 diuinarum litterarum, & rectæ religionis cultum admittendo,
 hofpitium tribuendo,
 pietatis, fapientiæ & cultus humani officinas,
 fcholas nimirum & academias, conftituendo,
 vitia fubinde corrigendo,
 corruptelasque falutaribus legibus vindicando,
 quantam, quæfo! conciliarunt vniuerfæ Europæ lucem,
 SAXONICO nomini claritudinem,
 fubiectis regionibus commoda,
 ornamenta temporibus pacatis, perturbatis præfidia,
 DOMVIQUE SVÆ SERENISSIMÆ decus & gloriam fempiternam?
 Quam grata inde eft, quam defiderata, quam gloriofa,
 quam peruagata per omnium gentium faftos & annales memoria

Fri.

Fridericorum, Ioannum, Guilielmorum, Bernhardorum, Ernestorum?
quam celebrata sunt, quæ meritorum adstruxit magnitudo, cognomina
SAPIENTVM, MAGNANIMORVM, PLACIDORVM, PIORVM:

Quam non fraudi fuit ciuibus, diuidi ciuitates
inter plures tales, auitæ non minus indolis & virtutis,
quam ditionis hæredes?

Non norunt ciues bona sua, vel satiati fastidiunt,
qui non sentiunt, quam bene sibi sit sub diuiso
SERENISSIMÆ DOMVS SAXONICÆ imperio?

Non intelligunt,
quantas moderata potentia afferat opportunitates?
& quam longe beatior sit reipublicæ status,
si nati in spem imperandi egeant imperio,
quam si vastum & prægrauum imperium imperantibus egeat?

Ita certe videbitur rem non vana merentibus cupiditate;
sed indole rerum humanarum & ciuiliū:

a quibus, si optime etiam fuerint constitutæ,
non magis prohiberi possunt leues offensiones,
quam a serenis anni temporibus tempestates intercurrentes.

Has qui pati recusant, digni sunt,
quos una nox, & hyems urgeat perpetua.

Agnoscent felicitatem suam
sub SERENISSIMORVM SAXONIÆ DVCVM vmbra & mansuetudine
ac quiescentes ciues boni piique,

ac sicut de ea sibi suisque impense gratulantur;
ita perpetuam esse optant eandem sibi & posteris.

Quo maius autem in præsens bonum videtur, non egere imperantibus;
tanto maior est apud bonos istius boni amittendi metus:
eo sollicitius timetur, ne desint in posterum,
ad SERENISSIMÆ SAXONICÆ DOMVS exemplum & instituta popularibus imperent;

& ne posterius aliunde requirant frustra
PIOS, PLACIDOS, SAPIENTES, MAGNANIMOS,
quos maiores abunde inuenerunt in gente SAXONICA.

Non temere igitur
ad minimum casum pauent cordati, & salutis publicæ studiosi:
videnturque sibi cum omnibus iuuentutis principibus amittere
ERNESTOS, FRIDERICOS, IOANNES;
propiusque imminere solennibus DOMINICÆ orbitatis damnis.

Ergo nec mirandum est,
si contumacior sit, & difficilius consolabilis dolor;
si liberius indulgetur luctui, quo boni omnes extinctam prosequuntur
geminam SERENISSIMI PATRIÆ PATRIS prolem,
IUVENTVTIS PRINCIPEM, CAROLVM FRIDERICVM,
& sexus sui florem, SOPHIAM.

Ægre cum spe fruendi memoria boni deponitur.
Et quamuis non inuideatur defunctis fors beatior,
ac orbis SERENISSIMIS PARENTIBVS, quam sapientia suggerit, consolatio solida:
qua moderate ferre visi sunt tanti luctus acerbiter:
timetur tamen patriæ, quod tanti muneris capax amplius non est existimata:
formidantur omina malorum futurorum,
quæ cumulata IVSTORVM & innocentium funera solent insequi.

Verum enim vero
quid profuerit implere cælum planctu,
& miscere querulis vocibus lachrymas,
nisi meliora fata mereamur:
nisi iratum moribus nostris NVMEN religiosa precatione rogemus,
ut male merentibus ignoscat, doceatque melius mereri?

Suc-

Succedant ergo inanibus querelis pia supplicatio, precesque curatæ!
 exoretur mite NVMEN,
 ne tam crebra IVSTORVM funera reipublicæ sinat esse funesta!
 Præsto sint vota, religiose nuncupata,
 pro salute publica, & temporum statu, meritis nostris meliore:
 pro incolumitate SERENISSIMI PATRIÆ PATRIS MATRISQVE:
 pro vita SERENISSIMORVM IVVENTVTIS PRINCIPVM superstitem:
 pro perpetuitate DOMVS SAXONICÆ vniuersæ;
 pro FRIDENSTEINIÆ latioribus incrementis:
 pro huius patriæ securitate:
 pro verbi diuini, legumque salutarium custodia:
 pro religiosa pietatis disciplina.

Deposcit huius muneris partes
 ILLVSTRÆ GYMNASIVM GOTHANVM.

Neque enim pietati satisfacere se putat, tantis obstrictæ beneficiis,
 utpote abunde ornatum inusitatis PRINCIPALIS CLEMENTIÆ documentis,
 nisi publice doleat,

& solenni panegyri præsequatur CLEMENTISSIMI DOMINI SVI luctum.

Dudum scholasticæ iuuentuti ostensum est,
 quid præsidii in SERENISSIMA SAXONICA DOMO habeant
 litteræ, religio & patriæ incolumitas;

& quantopere periclitentur ista humani generis bona,
 si, quod Deus prohibeat, hospita & defensorix illorum familia occiderit?

Publica itaque commoda & damna,
 ex fortuna SERENISSIMÆ GENTIS DOMINÆ pendentia
 publice

IN AVDITORIO CLASSIS PRIMÆ,
 D. XX. DECEMBRIS, HORA VIII. ANTEMERIDIEM,
 repræsentabuntur.

Quibus fortuna publica cordi est, non grauibuntur,
 interesse votis, pro ea in propatulo nuncupandis.
 Hoc, quicquid erit, officii a litteratis regiæ FRIDERICIANÆ ciuibus
 poscit pietas,

exigit instituti dignitas,
 & ea, qua par est, obseruantia, & submissi animi cultu
 rogat

ILLVSTRIS GYMNASII RECTOR,
 GOTHOFREDVS VOCKERODT.

P. P. GOTHÆ CIO MCCCIII. DECEMBR. XIX.

LITTERIS REYHERIANIS.

In horum funerum memoriam duos nummos confecit, ingenio & arte clarissimus,
 CHRISTIANVS WERMUTH. Primus, maior Ioachimico, exhibet SERENISSIMO-
 RVM PARENTVM imagines, ad se inuicem conuersas, in colloquendum
 habitum: latere verso verba Iobi XI. 10. *Si bona &c.* tertio inscripta: in margine
 nomina & tempus ortus obitusque principum defunctorum.
 Alter, dimidio Ioachimico minor, habet imaginem SERENISS. SOPHIÆ: latere
 opposito monumentum, cum adscripta notatione ortus & obitus: cui subie-
 cta spectatur corona gemmis ornata; imposita autem, & nubibus inclusa, co-
 rona stellata, interposita his verbis: *Solio meliore donata*: in margine nomina
 SERENISS. PARENTVM. Prostant apud autorem, C. Wermuth, Gotha, &
 Lipsiæ in atrio Rothhauptiano.